

Кафедра країнознавства та туризму була створена 1990р. і стала першою в Україні кафедрою, а Київський національний університет імені Тараса Шевченка, відповідно, першим в країні вищим навчальним закладом, де було розпочато підготовку фахівців з вищою освітою для сфери туризму у поєднанні з підготовкою географів-країнознавців.

Створення кафедри було об'єк-тив-но зумовлене суспільними змінами в державі у цей період. Із здобуттям незалежності Україна стала самостійним суб'єктом міжнародної діяльності і, відповідно, виникла потреба в міжнародних дослідженнях з геополітичних, етно-релігійних, соціально-економічних та інших питань, які становлять предметне коло географічного країно-знавства. Водночас, входження України до світового співтовариства су-проводжувалось розширенням різноманітних контактів, в тому числі й туристичних, що спричинило потребу у професійних кадрах з органі-зації подорожей.

Слід зауважити, що кафедра не розпочала свою діяльність «з чистого листа», а використала досвід географічних досліджень зарубіжних країн, який традиційно розвивався на факультеті зусиллями проф. Г.О.Кривченка (1930-1950 рр.), доцентів К.П.Пяртлі, Ф.М.Мачихіна (1950-1970 рр.), проф.. В.М.Юрковського (1970-1990 рр.). В

подальшому цю естафету підхопив проф.. Яценко Б.П.

Підготовку кадрів для туризму на географічному факультеті розпочали з 1970-х років на звернення новоствореної Української Ради з туризму і екскурсій на кафедрі фізичної географії (завідувач кафедри проф.. Шищенко П.Г.) за сприяння проф.. Щербаня М.І., який на той час був деканом факультету. Перший випуск фахівців для сфери туризму кафедра здійснила 1976 р. за спеціалізацією «методист-організатор туристсько-екскурсійної справи» спеціальності «прикладна фізична географія». Фахові дисципліни з рекреаційної географії, екскурсознавства, районного планування рекреаційних територій на кафедрі розробляли доценти Сирота Н.П., Короткова А.Я.

Першим завідувачем кафедри (1990-2006рр) став Борис Павлович Яценко (тоді – кандидат географічних наук, зараз – доктор географічних наук, професор), який заклав основну ідею створення і функціонування кафедри: на базі широкої університетської географічної освіти здійснювати підготовку фахівців з міжнародних досліджень і туризму, поєднуючи туризм і країнознавство. Досвід попередників та колег з інших університетів (Росії, Греції, Польщі, Болгарії, Хорватії, Німеччини та ін..) дозволив створити таку програму підготовки фахівців з туризму, яка, в подальшому, стала основою для створення першого в Україні Галузевого стандарту вищої освіти з напрямку «туризм» (2004 р.), у програмі підготовки фахівців-країнознавців також використаний досвід зарубіжних колег. Запропонований напрямок розвитку в сфері міжнародних досліджень став перспективним як для кафедри, так і для факультету.

На час створення кафедри нараховувала 4 штатних викладачів та 2 сумісників (всі були кандидатами наук) і 2 інженерів-методистів.

Сьогодні кафедру очолює доктор географічних наук, професор Любіцева Ольга Олександрівна (з 2006р.). В складі кафедри 4 доктори наук, професори, 7 доцентів, кандидатів географічних наук, 2 асистенти, кандидати географічних наук. При кафедрі діє навчально-наукова лабораторія геоінформації і туризму (зав.лабораторією Потапова Н.М.). З 2007 р. започаткований збірник наукових праць «Географія і туризм», який був визнаний ВАК України фаховим з напрямку «географія». За 5 років вийшло друком 20 часописів. У збірнику друкують результати своїх наукових досліджень з питань туристознавства і географії як науковці України, так і інших країн (Росії, Казахстану, Азербайджану, Польщі, Італії) і коло авторів постійно розширюється.

Кафедра здійснює підготовку фахівців освітнього рівня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за двома напрямками, сполучаючи географічну освіту з туристичною і готує за спеціальностями: 1) політична географія, спеціалізації «географічне країнознавство та міжнародні дослідження», «політична географія та геополітика»; 2) туризмознавство, спеціалізації «міжнародний туризм» та «управління туристичною діяльністю». За спеціальністю «туризмознавство» рівня підготовки «бакалавр», «спеціаліст» відкрито заочну форму навчання. На магістерський рівень приймаються особи з інших факультетів університету та вищих навчальних закладів відповідної спеціалізації. Фахівці з політико-географічних країнознавчих досліджень готуються на базі галузевого стандарту вищої освіти з географії, а фахівці в галузі туризму – з туризмознавства. Вибіркова компонента (вибір ВНЗ та дисципліни, пропоновані на вибір студента) базується на поглибленому вивченні географічних дисциплін, що дозволяє формувати у майбутніх фахівців глобальні підходи і просторове мислення, а класична університетська освіта, в тому числі поглиблене вивчення кількох іноземних мов, сприяє конкурентоздатності випускників. Під час навчання студенти-туризмознавці проходять фахово орієнтовані практики: після I курсу навчальну на базі Канівського природного заповідника з опанування методик краєзнавчої роботи; після II курсу екскурсознавчу методичну оглядову по Україні та спортивно-оздоровчу на навчальній базі факультету в Карпатах (с.Чорна Тиса Рахівського району Закарпатської області); після III курсу – виробничу в туристичних компаніях Києва, України та закордоном (Туреччина, Греція); виробничі практики спеціалістів та магістрів також проходять в туроператорських компаніях, з якими кафедра має угоди про співробітництво. Фахівці-країнознавці переважно задіяні в державних структурах: міністерствах, держадміністрації, інших урядових установах, а також в сфері бізнесу (зовнішньоторгові, консалтингові, логістичні компанії). Магістерськими програмами передбачена асистентська практика у ВНЗ, яку магістри проходять під керівництвом викладачів кафедри.

Під час навчання студенти мають можливість практично цілорічно опанувати виробничі навички по спеціальності. При лабораторії геоінформації і туризму діє студентський туристичний інформаційний центр. Тут студенти опановують навички ринкової діяльності в сфері формування та просування туристичного та екскурсійного продукту, поширюючи в студентському середовищі університету інформацію про туристичні можливості Києва та регіонів України, а також проводять певну маркетингу і рекламну діяльність з просування університету і університетських об'єктів (наприклад, Ботнічний сад ім. акад. Фоміна) як туристичних на ринку туристичних послуг м. Києва і України. З результатами цієї діяльності можна ознайомитись на сайті <http://geomir.ru>. Студенти-країнознавці в межах роботи в лабораторії геоінформації і туризму результати своїх досліджень викладають на сайті <http://2012uwell.com>. Куратором проекту є доц. В.К.Кіптенко.

Додаткові можливості з вивчення іноземних мов забезпечує Центр іноземних мов, де студенти опановують, додатково до основної програми навчання, європейські та східні

іноземні мови (на замовлення студентів) – директор Центру проф. Яценко Б.П. Фахову орієнтацію студентів забезпечують також курси з підготовки і перепідготовки екскурсоводів (в тому числі з іноземною мовою), по закінченні яких студенти отримують додатково сертифікат державного зразка, який, після акредитації, дає можливість працювати екскурсоводом.

Щорічно кафедра випускає 50-70 бакалаврів зі спеціальності «туризмознавство» спеціалізації «міжнародний туризм» та 15-20 бакалаврів зі спеціальності «політична географія» спеціалізації «країнознавство та міжнародні дослідження». Відповідно випуск спеціалістів з туризмознавства становить 15-30 осіб і стільки з магістрів, випуск магістрів з політичної географії – до 10 осіб.

Багато студентів починають працювати вже під час навчання і залишаються в установах після проходження виробничої практики Щорічно до 5 студентів-випускників продовжують навчання за фахом у ВНЗ Європи (переважно у Німеччині, Франції, Ірландії, Греції) та США. Значна робота проводиться по впровадженню спільних магістерських програм з напрямку «туризм» спеціалізації «управління туристичною

діяльністю» з університетом м.Мачарате (Італія). Кафедра не тільки відправляє студентів на навчання в зарубіжні ВНЗ, а й приймає студентів на навчальні практики. Зокрема, вже 3 роки поспіль кафедра приймає студентів-країнознавців з Університету «Майямі» (штат Огайо, США).

Підготовлені кафедрою фахівці не тільки працюють, але й підвищують свій кваліфікаційний рівень: понад 30 її випускників стали кандидатами наук.

Професорсько-викладацький колектив кафедри, маючи тісні зв'язки з практикою, намагається врахувати вимоги, які висуваються до підготовки кадрів в динамічних ринкових умовах. Викладачами кафедри підготовлені підручники та навчальні посібники практично по всіх нормативних дисциплінах та частині вибіркового дисциплін: Любіцева О.О., Бабарицька В.К. «Туризмознавство: вступ до фаху» (2008), Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук «Туристичні ресурси України» (2007); Бейдик О.О. «Рекреаційні ресурси України» (2009), Бабарицька В.К., Короткова А.Я., Малиновська О.Ю. «Екскурсовознавство з основами музеєзнавства» (2007); Кіптенко В.К. «Менеджмент туризму» (2011); Стафійчук В.І. «Рекреалогія» (2007), Любіцева О.О. «Ринок туристичних послуг» (2003, 2006, 2009), Смирнов І.Г. «Туристичний бізнес» (2009), «Міжнародна логістика» (2011) та ін..

Фахівці кафедри широко залучені до виконання різних державних програм: з розвитку туризму в Україні, з підготовки галузевого стандарту вищої освіти в галузі туризму, є експертами Державної акредитаційної комісії України з напрямку «туризм».

Інформаційний обмін підтримується зі спорідненими зарубіжними учбовими закладами Польщі, Росії, Болгарії, Німеччини, Італії, Грузії, США, Японії. Викладачі кафедри в різні часи стажувалися у ВНЗ Японії, Великої Британії, США, приймають активну участь у міжнародних конференціях та конгресах. Кафедра підтримує активні контакти в інституціями української діаспори (куратор напрямку доц.. І.І.Винниченко).

Щорічно кафедрою проводяться міжнародні конференції, присвячені актуальним проблемам розвитку туризму. Вже проведено 6 таких конференцій спільно з навчальними закладами та державними інституціями Італії. Інші міжнародні конференції, проведені з 2010 р., збирають колег з університетів Росії, Білорусі, Польщі, США.